

Referat af bestyrelsesmøde i Danmarks 3R-Center og Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer

*Onsdag den 7. juni 2023, kl. 11-17, KU Sund Campus, Frederiksberg
'Stalden', Ridebanevej 6, 1. sal.*

Deltagere (bestyrelse): Axel Kornerup Hansen (formand), Cathrine Juel Bundgaard, Lotte Martoft, Birgitte Kousholt, Peter Bollen, Erwin Roggen, Terje Svingen, Tobias Wang (observatør)

Deltagere (sekretariat): Tom Bengtsen, Louise Stab Bryndum, Sofie Reumert Biering-Sørensen, Anne Sofie Hougesen, Rasmus Normann Nielsen (ref.)

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

Axel Kornerup Hansen indledte med en velkomst til den nye bestyrelse. Herefter bad han om at få tilføjet et punkt på dagsordenen vedr. den tidligere bestyrelses arbejde relateret til forsøgsdyr i den højeste belastningskategori (punkt 4), hvilket godkendtes sammen med den resterende dagsorden.

Det blev i øvrigt slået fast indledningsvist, at alt hvad den tidligere bestyrelse og sekretariatet i tidens løb har etableret af arbejds gange og vaner, selvfølgelig står til at ændre af den nye bestyrelse, hvorfor alle kan bede om at få punkter relateret hertil på bestyrelsesmøder fremover.

2. Præsentation af bestyrelsesmedlemmer og sekretariat

Alle bestyrelsesmedlemmer og sekretariatsmedarbejdere gav en kort præsentation af sig selv.

Det besluttedes, at bestyrelsesmedlemmerne hver især leverer en kort tekst til hjemmesiden (en halv A4-side), hvori de beskriver nogle af de tanker, de gør sig om deres kommende indsats i Danmarks 3R-Center (Axel Kornerup Hansen, Peter Bollen og Erwin Roggen *har* skrevet herom, hvorfor de ikke behøver at skrive en ny tekst). For inspiration kan de resterende bestyrelsesmedlemmer se teksterne her:

- Axel Kornerup Hansen: <https://3rcenter.dk/om-3r-centeret/bestyrelsen/axel-kornerup-hansen>
- Peter Bollen: <https://3rcenter.dk/om-3r-centeret/bestyrelsen/peter-bollen>

- Erwin Roggen: <https://3rcenter.dk/om-3r-centeret/bestyrelsen/erwin-l-roggen>

3. Præsentation af Danmarks 3R-Center og Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer v/Tom Bengtsen

Tom Bengtsen præsenterede Danmarks 3R-Center og Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer for de nye bestyrelsesmedlemmer. Undervejs stillede bestyrelsen spørgsmål og kommenterede på oplægget, hvilket både resulterede i diskussion om en lang række emner og idéudvikling i forhold til det fremtidige arbejde.

I forbindelse med Toms præsentation om 3R-centerets undervisningsmateriale diskuteredes forskellige muligheder for at fremme kendskabet om forsøgsdyr og de 3R'er til landets skoleelever. Videnskaben på Besøg – som 3R-centeret tidligere har leveret oplæg til – blev nævnt som en fremtidig mulighed. I forbindelse med skolernes årlige projektuge, hvor elever jævnligt vælger at beskæftige sig med forsøgsdyr, blev det foreslået, at 3R-centeret kan afholde en form for pressekonference (online), hvor eleverne kan møde repræsentanter fra centeret til at svare på deres spørgsmål.

På baggrund af Toms beretning om Danmarks 3R-Centers arbejde på at få fonde til at tilslutte sig "Joint European funding principles for research involving animals" diskuteredes det, at 3R-centeret med fordel kan arrangere møder med repræsentanter fra de respektive fonde for at opnå konkret viden om resultatet af tilslutningen til principperne.

På baggrund af en præsentation af det årlige forsøgsdyrsantal i Danmark diskuteredes det, at det kunne være interessant at kigge nærmere på det antal dyr, som danske virksomheder anvender udenfor landets grænser.

Det diskuteredes endvidere, hvordan samarbejdet mellem Rådet for Dyreforsøg og Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer i form af udvalgets rådgivning på specifikke henvendelser fra rådet kan finde sin endelige form i forhold til arbejdsgang og ressourcer.

Bestyrelsen diskuterede afslutningsvist, hvordan 3R-centeret kan arbejde for at sikre en forlængelse af centeret, idet centerets økonomi på nuværende tidspunkt kun er sikret indtil årets udgang. Muligheden for at få minister/politikere – herunder Fødevarerudvalget – diskuteredes.

Diskussionen af ovennævnte emner vil fortsættes på kommende bestyrelsesmøde.

4. Vision v/ Axel Kornerup Hansen

Axel Kornerup Hansen præsenterede den vision og mission, som den tidligere bestyrelse udarbejdede som inspiration for den nuværende bestyrelse.

Vision

I fremtidens Danmark anvendes ikke forsøgsdyr

Mission

Danmarks 3R-Center skal arbejde for at gøre adgangen til dyrefri metoder nemmere, så sådanne med tiden bliver nemmere tilgængelige end dyremodeller:

Danmarks 3R-Center skal *derfor* søge at påvirke beslutningstagere med henblik på at opnå større økonomiske ressourcer til udviklingen af dyrefri metoder.

Danmarks 3R-Center skal *derfor* udbrede kendskabet til allerede eksisterende internationale faciliteter, som fokuserer på udviklingen og tilgængeligheden af dyrefri metoder.

Danmarks 3R-Center skal *derfor* arbejde for, at der i Danmark etableres en facilitet, hvor forskningsspørgsmål kan søges løst uden anvendelse af dyremodeller.

Danmarks 3R-Center skal arbejde for at øge de 3R's indflydelse på landets forsøgsdyr til gavn for både forsøgsdyr og forskningsresultater:

Danmarks 3R-Center skal *derfor* yde økonomisk støtte til forskningsprojekter, som vha. *Replacement, Reduction* eller *Refinement* kan forbedre forsøgsdyrsområdet.

Danmarks 3R-Center skal *derfor* udbrede kendskabet til de 3R'er - samt fremskridt på 3R-området - til alle med en professionel interesse i forsøgsdyr og til befolkningen generelt.

Danmarks 3R-Center skal *derfor* arbejde for at etablere og styrke relationer med internationale 3R-organisationer - samt andre relevante interessenter - for at dele viden om de 3R'er til gensidig gavn.

Idet visionen om en forsøgsdyrsfri fremtid ligger langt ude i fremtiden er missionen **todelt**:

- Én, der sætter en retning for arbejdet på at nå derhen (Danmarks 3R-Center skal arbejde for at gøre adgangen til dyrefri metoder nemmere, så sådanne med tiden bliver nemmere tilgængelige end dyremodeller)
- Og én der sætter en retning for arbejdet på at forbedre forsøgsdyrsområdet i al den tid, som det er vigtigt at anvende forsøgsdyr (Danmarks 3R-Center skal arbejde for at øge de 3R's indflydelse på landets forsøgsdyr til gavn for både forsøgsdyr og forskningsresultater).

Bestyrelsen diskuterede visionen og missionen. Det er sekretariatets umiddelbare opfattelse, at flere af de input, som de enkelte bestyrelsesmedlemmer leverede, fint kan omfavnes af den præsenterede vision/mission - eksempelvis specifikke mål for det enkelte R (Replacement, Reduction og refinement). Axel foreslog i øvrigt nedenstående mål, ligesom han opfordrede den resterende bestyrelse til at overveje sådanne.

Axels forslag til specifikke mål: Reducere antallet af dyr, der oplever betydelig belastning; Øgede forskningsmidler; Universiteter og firmaer organiserer in vitro core faciliteter.

Idet visionen og mission skal fungere som fundament for den nuværende bestyrelses indsatsområder, er det vigtigt, at beslutte vision og mission for centeret hurtigst muligt.

5. Forsøgsdyr i højeste belastningskategori

Axel Kornerup Hansen præsenterede det arbejde, som den tidligere bestyrelse har udført i forbindelse med forsøgsdyr, som oplever betydelig belastning. Det besluttedes at fortsætte arbejdet hermed. Sekretariatet og Axel holder bestyrelsen informerede herom løbende.

6. En infrastruktur i Utrecht specialiseret i at udvikle og implementere nye dyrefri metoder v/Erwin Roggen

Erwin gav en introduktion til projektet "Beyond Animal Testing in Biomedical Translation", som han selv og en lang række samarbejdspartnere har ansøgt EU om økonomiske midler til. Projektet handler om at etablere en struktur, der kan uddanne og understøtte forskere i at anvende de bedste (dyrefri) værktøjer til at løse videnskabelige problemer.

Idet tanker bag projektet er sammenlignelige med overvejelser gjort i Danmarks 3R-Centers seneste bestyrelse i forhold til at etablere en eller flere corefaciliteter i Danmark, bør Danmarks 3R-Center følge projektet i det tilfælde, at det opnår økonomisk støtte.

7. Målskema 2023

a. Introduktion til brugen af målskema

Sekretariatet introducerede anvendelsen af målskema for arbejdet i 3R-centeret og udvalget. Der var enighed om, at brugen af et målskema er en god idé, hvorfor det besluttedes at fortsætte denne praksis.

b. Sekretariatet præsenterer forslag til målskema for 2023

Sekretariatet havde desuden foreslået et målskema fra arbejdet i 2023, som tager hensyn til det faktum, at næsten halvdelen af året er gået på datoen for den nye bestyrelses første bestyrelsesmøde. Det besluttedes derfor at benytte sekretariatets forslag, men resten af året have øje på udvikling af mål for 2024.

Det besluttedes endvidere, at sekretariatet overvåger 3R-centerets og udvalgets mål for 2023 og holder bestyrelsen orienteret om udviklingen.

8. 3R-prisen 2023

a. Hvem skal tildeles prisen

Det besluttedes, at sekretariatet skriver et udkast til et opslag, der opfordrer folk til at nominere en kollega eller sig selv til 3R-prisen, hvilket bestyrelsen kan dele på sociale medier, ligesom sekretariatet i øvrigt reklamerer for opslaget på hjemmeside og i nyhedsbrev.

Det besluttedes endvidere, at alle bestyrelsesmedlemmer hver især tænker over kandidater til prisen. Det skal besluttes, hvem der skal tildeles prisen på bestyrelsesmødet den 5. september.

b. Prisens størrelse

Det besluttedes at bibeholde størrelsen på prisen (10.000 kr.), idet de blev fremhævet, at det hovedsagelig var æren, der skulle bære prisen.

9. Sekretariatet orienterer

a. Datoer for bestyrelsesmøder 2023:

Der afholdes bestyrelsesmøder på følgende datoer:

- 5. september kl. 10-15 i Fødevarestyrelsen
- 14. november kl. 10-15 i Fødevarestyrelsen
- 5. december kl. 10-15 i Fødevarestyrelsen

b. 3R Prisen 2022

Bestyrelsen orienteredes om årsagen til, at vinder af 3R-prisen for 2022 endnu ikke er blevet overrakt prisen. Bestyrelsen orienteres, når der er nyt herom. Det er efterfølgende oplyst, at vinderen er afdød.

c. Dyrevelfærdsorganernes Årsmøde (13. juni)

Bestyrelsen orienteredes om Dyrevelfærdsorganernes årsmøde, ligesom det besluttedes, at henholdsvis Cathrine Bundgaard, Peter Bollen og Louise Stab Bryndum vil fungere som jury i forbindelse med kåringen af bedste tiltag fra markedspladsen.

d. Plads i styregruppen for Dyrevelfærdsorganerne

Det skal besluttes på et kommende bestyrelsesmøde, hvem af bestyrelsens/udvalgets medlemmer, som skal besætte de to pladser i styregruppen.

e. **Symposium 2023 – 10-års jubilæum** (6.-7. november)

Sekretariatet præsenterede et forslag til et program for årets 3R-symposium. Der var umiddelbar opbakning til store dele af programmet, ligesom bestyrelsen havde nogle forslag til yderligere oplægsholdere. Sekretariatet forholder sig hertil og præsenterer et opdateret program på næste bestyrelsesmøde.

Det bemærkedes, at det er vigtigt at forholde sig til, at det er 3R-centerets/udvalgets tiårs jubilæum, hvilket skal forsøges markeret med deltagelse af en fremtidsforsker i form af et oplæg eller deltagelse i paneldebatten, som kan præsentere nogle tanker om den fremtidige udvikling indenfor det naturvidenskabelige område – gerne med specifikke tanker om forsøgsdyrsområdet.

Tiårsjubilæet skal desuden markeres i formandens præsentation på symposiet.

På et kommende bestyrelsesmøde skal det besluttes, hvem der skal fungere som moderator på symposiet.

f. **Middag for afgangende og tiltrædende bestyrelse**

Der afholdes middag for den nye bestyrelse, sekretariatet samt de tidligere bestyrelsesmedlemmer Jan Lund Ottesen, Christine Nellemann og Lisbeth E. Knudsen den 5. september 2023. Information om tidspunkt og restaurant udsendes snarest.

g. **Årsrapport 2022**

Sekretariatet uddelte årsrapporten for 2022, så den nye bestyrelse kan se, hvordan man har grebet opgaven an i forhold til at fortælle om 3R-centerets arbejde.

På et kommende bestyrelsesmøde skal det besluttes, hvorvidt denne fremgangsmåde skal ændres eller bibeholdes.

h. Liste over arbejdsopgaver og mødedeltagelse

Det besluttedes, at sekretariatet forsætter med at holde samtlige arbejdsopgaver udført i regi af henholdsvis 3R-centeret og udvalget ajour.

i. Besøg i CPH

Sekretariatet orienterede om, at man planlægger et besøg for interesserede bestyrelsesmedlemmer og sekretariat i lufthavnen for at opnå viden om forsøgsdyrenes forhold i forbindelse med af- og pålæsning samt opstaldning ved transport til og fra lufthavnen.

j. 3R-forskningsmidler

Sekretariatet orienterede om processen relateret til uddeling af forskningsmidler. Sekretariatet leverer yderligere information herom, når vi nærmer os udvælgelsen.

k. Tom Bengtsen opdaterer om aktuelle emner

Intet yderligere at bemærke.

10. Nationale og internationale møder

Bestyrelsen og sekretariatet orienterer om møder – både afholdte og kommende - af relevans for 3R-centeret og Udvalget for Forsøgsdyr og Alternativer.

Afholdte møder/arrangementer med relevans for 3R-centeret/Udvalget

- i. Miniseminar: den gode ansøgning og traumekirurgi, 9. marts 2023, Århus.*
- ii. ONTOX stakeholder networking møde, 13.-14. marts 2023, Bruxelles.*
- iii. Miniseminar: invertebrater som forsøgsdyr, 24. april 2023, København.*
- iv. Scand- LAS og 3R-møde, 25-28. april, Uppsala*
- v. Naturmødet, 11.-13. maj 2023, Hirtshals*

Kommende møder/arrangementer med relevans for 3R-centeret/Udvalget

- vi. Webinar om Culture of Care, 7., 14., og 21. juni, Danmarks 3R-center i samarbejde med 5 andre 3R-centre*
- vii. DVO-årsmøde, 13. juni 2023, Mærsk tårnet, Panum*

- viii. *World Congress of Alternatives and Animal Use in the life sciences, 27.-31. august 2023, Niagara Falls, Canada*
- ix. *Centro 3R IV Annual Meeting: The role of 3Rs in the age of One Health: where we are and where we're going, Milan, 13.-15. september 2023*
- x. **Danmarks 3R-Center Symposium, 6.-7. november, Radisson Blue, Amager**

Se i øvrigt: <https://norecopa.no/meetings/webinars-and-meetings-calendar>